

Θέμα 4^ο
Ισοκράτης, «Προς Δημόνικον», 14-18

Ο Ισοκράτης είναι γνωστός ρήτορας της αρχαιότητας και ασχολήθηκε με όλα τα είδη του ρητορικού λόγου. Έγραψε και παραινετικούς λόγους, δηλαδή συμβουλές που απευθύνονταν σε πρόσωπα. Τα αποσπάσματα που ακολουθούν είναι από λόγο με τη μορφή επιστολής προς τον γιο ενός φίλου του, τον Δημόνικο.

Τοιοῦτος γίγνου περὶ τοὺς γονεῖς, οἷους ἂν εὖχοιο περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς σεαυτοῦ παῖδας. Ἀσκει τῶν περὶ τὸ σῶμα γυμνασίων μὴ τὰ πρὸς τὴν ῥώμην ἀλλὰ τὰ πρὸς τὴν ὑγίειαν· τούτου δ' ἂν ἐπιτύχοις, εἰ λήγοις τῶν πόνων ἔτι πονεῖν δυνάμενος. Μήτε γέλωτα προπετῇ στέργε μήτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχου· τὸ μὲν γὰρ ἀνόητον, τὸ δὲ μανικόν. Ἄ ποιεῖν αἰσχρὸν, ταῦτα νόμιζε μηδὲ λέγειν εἶναι καλόν. Ἔθιζε σεαυτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπὸν ἀλλὰ σύννουν· δι' ἐκεῖνο μὲν γὰρ αὐθάδης, διὰ δὲ τοῦτο φρόνιμος εἶναι δόξεις. Μηδέποτε μηδέν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλπιζε λήσειν (**ἄνω τελεία**) καὶ γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους λάθης, σεαυτῷ συνειδήσεις. Ἄ μὲν ἐπίστασαι, ταῦτα διαφύλαττε ταῖς μελέταις, ἃ δὲ μὴ μεμάθηκας, προσλάμβανε ταῖς ἐπιστήμας.} Ἐὰν ἦς φιλομαθής, ἔσει πολυμαθής.

Λεξιλόγιο

τά περί τό σῶμα γυμνάσια= οι σωματικές ασκήσεις

τά πρὸς τὴν ῥώμην = αυτά που συντελούν στη δύναμη

πονέω-ῶ (πόνος) = κοπιᾶζω (πόνος)

ὁ, ἡ προπετής, -ές = ορμητικός, ασυγκράτητος

στέργω = αγαπῶ (ν.ε. στοργή)

μανικός,-ή,-όν = τρελός, εξωφρενικός

σύννους = σκεπτικός

λήσω<μέλ. του ρ. λανθάνω = ξεφεύγω από την προσοχή των άλλων
μένω κρυμμένος

συνειδήσεις< μέλ. του ρ. σύννιδα = γνωρίζω

σύννιδα ἑμαυτῶ = ἔχω συνείδηση, γνωρίζω καλά

ἐπίσταμαι = γνωρίζω καλά

ἐπιστήμη = μάθηση, σπουδή

μελέτη = άσκηση, φροντίδα

προσλαμβάνω =αποκτῶ

A1. «Ἔθιξε σεαυτόν... ταῖς ἐπιστήμαις»:Να μεταφράσετε το απόσπασμα στα Νέα Ελληνικά.

A2. Ποιες συμβουλές δίνει ο Ισοκράτης στον νεαρό Δημόνικο σχετικά με τη διαμόρφωση του χαρακτήρα του; Με ποιους τρόπους δίνει αυτές τις συμβουλές; (Για να απαντήσετε, πρέπει πρώτα να αναγνωρίσετε τα ρήματα σε έγκλιση προστακτική).

B. Παρατηρήσεις

1. Να γράψετε τους Αρχικούς χρόνους των ρημάτων:

λαμβάνω, λανθάνω, μανθάνω, άσκέω-ῶ, ποιέω-ῶ.

2. *γίγνου, προσλάβανε*: Να γίνει Γραμματική Αναγνώριση των τύπων που σας δίνονται και να κλιθούν εκεί που βρίσκονται.
3. *λήσειν, μεμάθηκας*: Να γίνει Χρονική Αντικατάσταση στην ίδια φωνή.
4. *τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν)*: Να κλίνετε τη δεικτική αντωνυμία και στα 3 γένη και στους δύο αριθμούς (βλ. Γραμμ. σελ. 138)

(Ν.Χ. Κεφαλίδης – Α.Β. Μουμιτζάκης, Αρχαία ελληνικά Α' Λυκείου, ΟΕΔΒ, 1985, σ. 117-123)

(Φάκελος Υλικού, Αρχαία Ελληνικά, Γ Γενικού Λυκείου, Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος»).

63^ο Γενικό Λύκειο Αθηνών

6-8-2016

31-10-2017

27-11-2018

13-12-2020

Μαρία Ευγενίου